

ret med en af de Ansøgende, men det er ialtsald kun een af 7 Medlemmer. Det forekommer mig isvrigt besynderligt, at man vil indvende Noget imod, at saadanne Hensyn gjøre sig gjældende blandt dem, hvilket jeg ikke kan undlade at gjentage, som skulle have Nyttens af disse Embedsmænd og skulle betale dem, medens man derimod finder det i sin Orden, at noget Saadant gjør sig gjældende, i det Mindste mener man, at det er urigtigt at omtale, at noget Saadant gjør sig gjældende hos de høiere Stillede. — Dette kan ikke bringes i Samklang med hinanden; er det berettiget, og kan det ikke undgaaes paa det ene Sted, saa kan det ikke forhindre, at man yder en Ret til en anden Side, hvor mulig det Samme finder Sted. Naar en æret Rigsdagsmand fra Frederiksborg (D. Müller) ansøgte, at de vedkommende Ansøgere ville gaae omkring i Sognene fra den Ene til den Anden for at tale for sin Sag, gjorde han selv opmærksom paa et Dieblik derefter, at — og i de Forhold er han sagkyndig — det var en Ubehagelighed for Biskopperne, at alle de Ansøgende kom rekvirerende for at anbefale sig til ham, medens han dog ansøgte det som en Fordeel for Embedets gode Besættelse, at de saaledes kom og overløb Biskoppen for at bede om Embedet. Men naar han tænker sig, at de kom til dem, som skulde have Gavn og Nytte af Skolelæreren, saa finder han, at det er noget Galt, saa kan den Bedste eller Værdigste ikke vente at blive antaget. Det er en forunderlig Slutning, jeg kan i det Mindste ikke forstaae den Maade at slutte paa. Den ærede Rigsdagsmand gaaer ud fra, at det kun er Biskoppen og Provsten, der kunne vælge de Fortrinligste og Værdigste af dem, der søge Skolelærerembedet; han gjør gjældende, at, naar denne Ret gaaer fra dem til Communen, saa have Skolelærerne ingen Opfordring til at være dygtige eller værdige i deres hele Opførelse, for det bliver der ikke taget Hensyn til ved denne Kaldsret; det er, som sagt, Ansøgelser og Domme om Befolkningen, som jeg slet ikke kan dele.

Den ærede Minister har gjort opmærksom paa, at hos Biskoppen og Provsten var Ansøret, og har nævnt det som et Ansvar; der ikke paaalaa Skoleraadet. Det Ansvar, der

paaaligger dem i saa Henseende, kjender jeg ikke; naar ikke den ærede Minister har sigtet til et moralsk Ansvar, saa kjender jeg ikke det Ansvar, der hviler paa Biskoppen eller Provsten med Hensyn til Udøvelsen af Kaldsretten. Men et moralsk Ansvar forekommer der mig ogsaa at paaaligge Skoleraadet (Udførelse). Ja, den ærede Rigsdagsmand gaaer bestandigt ud fra den, efter min Mening, feilagtige Betragtning, at de Mange bryde sig ikke om, hvad der skeer; det er kun de Faa, de høiere Stillede, der tage Hensyn dertil. — Det er sagt af en æret Rigsdagsmand (Bløch), at Communerne havde det i deres Magt at faae den, de egentlig ønskede; thi de kunne, ved Siden af ham, indstille to Uvælgte. Dette kan indvendes, naar man tager det fra den anden Side, naar det var Skoledirectionen eller Biskoppen, der skulde indstille; thi saa kunde de opstille een Dygtig og to mindre Dygtige ved Siden, fordi de netop ønskede denne ene valgt. Dette er man derimod ikke berettiget til at antage fra Communerens Side, der jo skulle have Nyttens af den paagjældende Embedsmænd; thi de vide jo ikke, naar de indstille 3, hvilken af disse de faae. Naar altsaa Communerne indstille een Dygtig og to mindre Dygtige, saa vide de ikke, om de faae en af de mindre Dygtige, og derfor ere de nødt til at vælge de Dygtigste. Forskjellen ligger deri, at Communen skal bruge og lønne disse Mænd; men de Andre derimod see til dem eengang hvert 3die eller 4de Aar, naar de faae istude, og dermed er det forbi. De, der ikke skulle have Nyttens og Gavnet af dem, kunne nok tillade sig at indstille en mindre Dygtig; men de, der skulle betale dem, de kunne ikke gjøre det; thi de kunde derved risikere at faae en Udygtig, og her kommer jeg til Spørgsmaalet om den Control, som den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Bloug) aldeles savnede, naar den sidste Deel ikke beholdtes. Ja, der er den Control, der efter min Mening bør være, idet de have Valget mellem 3, og idet de afgjøre, hvilken af de 3 Indstillede Communen skal have, og det er al den Control, som behøves. Naar den ærede Rigsdagsmand var gaaet ind paa, hvad jeg nævnte under 1ste Behandling og ogsaa senere